

Det er en Sag af ikke ringe Betydning at faa et Hjemstavnskort frem i en saadan Skikkelse, at det virkelig kan opfylde sin Bestemmelse, og derfor kunde en Drøftelse af, hvad man vil opnaa og Vejene hertil maaske have sin Interesse.

Helhedsindtrykket af dette Hjemstavnskort er, at det er et Bykort over København opskaaret i smaa Blade, suppleret med et Kort over Omegnen og de omtalte tre ældre Kort.

Men kunde der ikke komme mere ud af det? Er der ikke andre Veje, man kan slaa ind paa?

Som konkret Eksempel paa Idéer, der kunde bringes til Udførelse, kan nævnes kortmæssige Oversigter over Københavns Bebyggelsesforhold, Trafikforhold, Befolkningstæthed, „Fabrikstæthed“, Forsyning med Levnedsmidler.

Eksempelvis: Hvor i Byen er der Højbebyggelse, Villabebyggelse, Rækkehuse, Kolonihaver? Hvor mange Mennesker bor der i de forskellige Kvarterer, hvor mange Værelser er der til hvert Individ, aftager Befolkningen eller tiltager den i de forskellige Bydele?

Et andet Eksempel: Københavns Trafikforhold. Hvormange Sporvogne gaar daglig paa de forskellige Kørestrækninger? Lufthavnens Transport i forskellig Retning, Sø-Transporten, Jernbanetransporten, Automobiltrafikken og Cycletrafikken i Københavns Hovedgader.

Og hvorfor ikke ledsage et saadant Atlas med Billeder?

Kort udtrykt: Kunde der ikke laves et Hjemstavnskort, hvoraf man kunde læse visse Træk af Københavns Liv i Dag og vinde en Forstaaelse af, hvilke Veje Udviklingen er gaaet, og hvordan København er blevet til det, den er?

Det skal indrømmes, at Materialet til en saadan Fremstilling ikke foreligger i en Tilstand, som tillader en umiddelbar Overførelse, og det er et ikke ringe Arbejde at faa det bragt i en saadan Skikkelse, at det kan anvendes; men det er en Opgave, som maa tages op, og som har Interesse for vide Kredse af vort Folk.

Først naar det er naaet, har vi et virkeligt Hjemstavnskort over København.

Niels Nielsen.

Landeskunde von Deutschland. Udg. af Norbert Krebs. Bind 1:

Hans Schrepfer: Der Nordwesten. 15 cm × 23 cm, 279 S. 44 Kort, 56 Ill. Teubner, Leipzig-Berlin.

Som en naturlig Følge af tysk geografisk Videnskabs høje Stade er Tyskland vel nok det Land, der hyppigst er behandlet i stort anlagte Haandbogsværker, og ovennævnte Publikation hører absolut til Eliten inden for disse.

Da Værkets hele Plan og Udformning ved andet og tredje Binds Fremkomst blev indgaaende omtalt (G. T. Marts 32), og det nu udsendte Bind i Kvalitet ganske slutter sig til de forrige, skal der her blot dvæles ved enkelte af dette Binds karakteristiske Ejendommeligheder.

Den almindelige Del, der omfatter Bindets første Halvdel, følger, i Overensstemmelse med Værkets Plan, samme „länderkundliche“ Skema som de tidligere Bind. Den specielle Landskabsbeskrivelse er noget friere komponeret, idet den ved Behandlingen af de forskellige Lokalteter bygger Beskrivelsen op over de mest fremtrædende Træk i Egnens geografiske Struktur, en Metode, der hverken kan rubriceres som statisk eller dynamisk, eftersom Fremstillingen snart opbygges paa Beskrivelsen af de eksisterende Formkomplekser, snart udfoldes under Analyse af de virkende Faktorer.

En Bedømmelse af Metodens Anvendelighed kræver stærk Lokalkendskab hos Anmelderen. I de Tilfælde, hvor dette Krav er opfyldt (Lüneburger Heide og Eifel f. Eks.), er der konstateret en geografisk Beskrivelse, som i koncentreret Form og i et letflydende, behageligt Sprog har givet alle ønskelige Enkeltfakta og udredet alle væsentlige geografiske Aarsagsforhold; — en Skrivemaade, i hvilken videnskabelig Saglighed og anskuelig Fremstilling er gaaet op i en højere Enhed.

At der i et Værk som dette, der repræsenterer et mægtigt Samlearbejde, maa forekomme Enkeltheder, der kan kritiseres, er selvfølgelig. Man maa studse over Signaturerne paa et forenklet Kort (Fig. 43) over Afstemningsresultaterne i Sønderjylland (fremstillet efter Langhans i P. M. 1920). Der anvendes i Grænsazonen en Signatur, som betegner 25 til 75 % Tyskhed. At lade en enkelt Signatur omfatte saa stort et Interval netop i de Egne, hvor Grænsen er fastlagt, gør Kortet ganske værdiløst til Vurdering af Grænsens Retfærdighed — og kun en ukritisk Iagttager kan af dette Materiale lade sig overbevise om Tredje-Liniens Værdi som Grænseskel, hvilket er Kortets egentlige Opgave. Naar dette Kort her omtales kritisk, er det, fordi den foretagne Simplificering saa daarligt harmonerer med Værkets ellers saglige Uangribelighed.

Billedstoffet er det en Nydelse at beskæftige sig med. Udvalget er gjort efter logiske Principper. Tydeligt og klart viser det netop det, der skal anskueliggøres, og som der henvises til i Teksten. Man faar Indtrykket af en Helhed. Fehnkolonitypen er f. Eks. illustreret ved et Luftfotografi af Papenburg; man faar foruden Terrainet: den fuldstændige flade, opdyrkede Højmose, tillige den karakteristiske Byplan, betinget af Kanal anlægget, Markinddelingen, Hustyper

m. m. Da Billedmaterialet tidligere har været omtalt, er det forøvrigt tilstrækkelig her at udtale, at det baade fotografisk og reproduktionsmæssigt er om muligt af endnu højere Kvalitet end i de foregaaende Led i Serien. Arel Schou.

Sven Hedin: Stora Hästens Flykt. 16 cm × 24 cm. 335 S. 128
Helsideill. 3 Bilag og 1 Kort. Bonnier, Stockholm.

Enhver, der mindes den statelige Række af Værker, Sven Hedin har skabt, fra den første Rejseberetning i 1886 og til den sidstudkomne, der her skal anmeldes, maa forbløffes over en saadan Produktivitet. Og da Hedin som Selskabets Gæst i sit Foredrag i Januar gav en Oversigt over Ekspeditionen, hvorefter nærværende Værk er den skriftlige Beretning, maatte man høje sig i Beundring for den Vitalitet og Viljeskraft, der faar den 70-aarige Opdagelsesrejsende til stadig at vandre ad Centralasiens Veje under Omstændigheder, der gav 1934-Færden samme livsfarlige Spænding og dramatiske Karakter som Takla-Makan- og Tibetekspeditionerne, de Rejser, der ved Aarhundredskiftet skabte hans Ry som uforfærdet geografisk Forsker.

I 1933 opfordrede Nanking-Regeringen Hedin til at lede en Studieekspedition til Sinkiang med det Formaal at udforske Mulighederne for gennem moderne Vejanlæg at forbedre Kommunikationsforholdene mellem de fjerne Provinser og det egentlige Kina. Den politiske Tanke, der som egentlig Drivfjeder gav disse store Planer Stødkraft, var den, at give Forbindelsen mellem Hjemlandet og disse Bilande en højst nødvendig Styrkelse og derved bryde Provinsregeringernes ofte meget uheldige Selvstændighed.

Deltagerne var dels svenske, dels kinesiske Fagfolk. To svenske Missionærsønner deltog som Chauffører og Mekanikere — det øvrige tekniske Personale var Kinesere og Mongoler.

I Overensstemmelse med Formaalet udrustedes Ekspeditionen som Automobilkaravane; Vognparken bestod af en Ford-Sedan og 4 Ford-Lastvogne.

Ruten gik forbi Gobi Ørkenen til Hami, ned gennem Turfan-Depressionen, over Tien-shan til Karaschahr, Korla og andre Oasebyer ved Bjergkædens Sydfod. Et hastigt Blik paa Kortet giver Indtryk af de Terrainvanskeligheder, der her blev overvundet, og af de Krav, der stilledes til Mandskab og Materiel. Hertil kom de Besværligheder, der foraarsagedes af Tyrkefolkernes aabne Oprør mod den kinesiske Statholder Chin-shu-jen, hvis Misregimente 1928—33 fik Borgerkrigen til at slaa ud i lys Lue.

Det er under Oprørshærens tumultagtige Tilbagetog, at Ekspe-